

תפ"ח 3186/02-18 - מדינת ישראל נגד רון נחום (עוצר) - הובא באמצעות שב"ס

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו
תפ"ח 3186-02-18 מדינת ישראל י' נחום (עוצר) 16 דצמבר 2019

לפני כב' השופט בן יוסף, אב"ד
כב' השופט קאפק
כב' השופט קלמן ברום

המאשימה מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד ליהי מלצמן
נגד הנאשם רון נחום (עוצר) - הובא באמצעות שב"ס

החלטה

לפנינו בקשה חוזרת של הסנגוריה הציבורית (להלן: "הсанגוריה") לשחרורה מייצוג נוכח חסר אמון הנאשם בסנגוריים רבים שהועמדו לרשותו.

השתלשלות ההליך

1. ביום 2.2.2018 הוגש נגד הנאשם כתב אישום המיחס לו עבירה של רצח בכוונה תחילה לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ג-1977 (להלן: "החוק") ועבירת שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק.

2. הדיונים בעניינו של הנאשם החלו להישמע בפנינו ביום 18.2.8. בדין ביום 5.3.18 ביקשה הסנגוריה להשחרר מייצוג נוכח התנהלות קשה ומחפירה של הנאשם כלפי סנגורו. הנאשם טען שאינו מუốnן בייצוג הסנגוריה בשום אופן, ציין שמותיהם של חמישה סנגורים שייצגו אותו עד כה, במסגרת הליכי המעצר. הנאשם הוסיף כי יתכן שימונה סנגור פרטיא או שייצג את עצמו. בשלב זה לא נעתרנו לבקשת הסנגוריה לשחרורה.

3. הדיונים נדחו מפעם לפעם ב כדי לאפשר לנאשם הסדרת הייצוג. בדין ביום 25.3.2018 חזרה הסנגוריה וביקשה לשחררה מייצוג; בדין ביום 3.5.2018, הודיעה הסנגורית כי לבקשת הנאשם, הסנגוריה לא מייצגת אותו אך עשוה מאמץ להעניק לו הסברים וסיווע. הנאשם ציין כי יש לו ניסיון רע ומר עם הסנגוריה ולשיטתו יש ראיות לחפותו. בית המשפט עמד על חשיבות ייצוג הנאשם, וגם בשלב זה לא שוחררה הסנגוריה על אף שהנאשם ביקש לייצג את עצמו. בדין ביום 6.6.2018 נמלך הנאשם בדעתו והוא שב ובקש את ייצוג הסנגוריה הציבורית, וזה הוסיףה לייצגו בדיונים הבאים.

- .4. ביום 3.1.19 כפר הנאשם, כשהוא מוצג, בכל עובדות כתב האישום. ביום 17.2.19 הchallenge שמייעת ההחלטה נחקרו שישה עשר עדים במהלך מספר ישיבות. בעיצומן של ההחלטה, בפתח הדיון ביום 13.6.2019 הודיעו הנאשם כי אינו מרוצה מהסגנורית והטיח כלפי טענות קשות ו חמורות. הנאשם הודיע שיסכים לייצוג הסגנוריה הציבורית רק אם תועמד לרשותו סגנורית מסוימת שנתקב בשמה. בנסיבות שנוצרו ביקש הסגנורית להשתחרר מייצוג, המשימה מטענה, בתיק מרכיב זה. עוד באותו היום, בהמשך הדיון, התיצבה הממונה בסגנוריה הציבורית (להלן: "הממונה") והסבירה שהיא מכירה היטב את עניינו של הנאשם. לטענתה, לדברי הנאשם כלפי הסגנורית אין בסיס והוסיפה כי אין הצדקה ואין תועלת להחליף סגנור בשלב זה לאחר שהושקעה בתיק ובלמידוד הריאות עבודה הרבה. עם זאת, חרב המלצהה, אין אפשרות לכפות על הסגנורית את הייצוג. נוכח חוסר האמון שהביע הנאשם בסגנורית נעתנו לבקשתה להשתחרר בשלב זה והתרכנו לנאים להמשיך את הדיון תוך שייצג את עצמו לפי בקשו, ובניגוד לעמדת המשימה. שמייעת העדים נמשכה וה הנאשם חקר נגדית שלושה עדות תביעה. בד בבד פנינו אל הנאשם כי ישקול להסכים להמשך ייצוג הסגנוריה הציבורית. בתום דיון ההחלטה ציין הנאשם כי אינו רוצה לצער את הסגנורית וביקש כי תשובה לייצגו.
- .5. בדיון ביום 27.6.2019 התיצבה שוב הממונה והסבירה כי הסגנורית הנוכחית לא תייצג את הנאשם, עם זאת, בשים לב לחומרת האישום ולרצון הנאשם להיות מוצג, על אף שהוא מוצג על ידי 5 או 6 סגנורים קודמים - נעשה מאיץ מיוחד ובוצעה פניה אל הסגנורית שאותה ביקש הנאשם, אשר התיצבה אף היא בפנינו. הסגנורית הסכימה באדיבותה ליטול את הייצוג וביקשה שהות ללימוד התקיק. נעתנו לכל בקשות האורכה והדוחיות שביקשה הסגנורית על מנת לאפשר לה לייצג נאמנה את הנאשם. חרב זאת ועוד בטרם נערכה ישיבת ההחלטה בנוכחות הסגנורית, שוב עלינו קשיים בייצוג הנאשם. בדיון ביום 19.11.2019 הביעה הסגנורית הנוכחית הסטייגיות מייצוג הנאשם כפי שהנאשם חף להכתב לה כיצד לפעול בתיק. הנאשם הטיח בסגנורית, אותה זכר בבקשת אופן ספציפי, טענות קשות והוסיף כי מאס בסגנורייה הציבורית לאחר 7 סגנורים. לאחר "נאם" הנאשם, ביקשה הסגנורית להשתחרר מייצוג באופן סופי. חרב זאת, מפאת חשיבות הייצוג בשל חומרת האישום, לא נעתנו גם הפעם לשחרור הסגנוריה הציבורית מייצוג הנאשם אולם אפשרנו החלפת הייצוג והטלנו על הסגנוריה להודיעינו את זהות הסגנור שימונה תוך שנאפשר לנאים להוסיף שאלות משלו.
- .6. בדיון האחרון, שהתקיים ביום 5.12.2019, התיצבו בפנינו הממונה והסגנורית הקודמת. הממונה הסבירה באריכות כי נוכח חוסר האמון מצד הנאשם בסגנורים רבים שהועמדו לרשותו, אין לסגנוריה כל אפשרות לייצגו. הממונה הוסיף כי משיחותה עם הנאשם עלה שמדובר בנאים שאי אפשר לייצgo, לא היה מרוצה מכל סגנורי, דבר אליום בשפה לא יפה (בלשון המעטה) ואף איים על אחד מהם.

.**7.** להצעת בית המשפט לפיה הסגנור יאפשר לנאשם לשאול שאלות משלו, טענה, שאין זו דרך לייצגvr נאים ויציג שכח חוטא לעבודת הסגנור. במהלך הדיון הנאשם חזר והטיח בסגנורית ובקדמיה טענות קשות ובכללן כי שאלותיו רוקנו מתוכן, כי הפרו חיסין עורך דין - ל��וח, כי נעשו טעויות רבות, כי לא היו זמינים, העלו מום, ועוד. הנאשם מוכן לקבל יציג של עורך דין שייעבוד אותו בשיתוף פעולה אך הוסיף בסוף הדיון כי אינו רוצה שהסגנורית הקיימת תיעץ לו וכי יש סיבה טובה לכך שפיטר כל סגנור שמנוה לייצגו. המאשימה חזרה על עמדתה, הדגישה את חשיבות הייצוג, הפנתה ל-ע"פ 7211/18 **הסגנoriaה הציבורית נ' מדינת ישראל ואח'** (להלן: "ענין צבי זר").

.**8.** בסיוםו של הדיון האחרון הוודע הנאשם שאינו מעוניין בייצוג הסגנורית, "נמאס לי ממנה", אמר שהוא רוצה לייצג את עצמו, ואף לא רוצה לקבל עוז מהם (עמ' 183 ש' 23 לפרט').

דין והכרעה

.**9.** לאחר ששמענו את כל הצדדים הנוגעים בדבר, הגיעו לכל מסקנה כי אין מנוס משחרור הסגנורית הציבורית מייצוג הנאשם בתיק זה. נוכחנו לדעת שהסגנורית עשתה מעל ומעבר על מנת לאפשר לנאשם יציג הוגן בתיק. לאחר שדחיננו בעבר את בקשה השחרור הגעה העת להיעתר לבקשה. סברנו שהאישום הכבד שעמו הנאשם מתמודד מחייב יציג, ועל כן לא נעתרנו עד כה לבקשת השחרור. נוכח מרכיבות התקיק שבפניו ועמידתו של הנאשם על חפותו - סברנו ועודנו סבורים שאין זה רצוי כלל ועיקר לנוהל את משפטו של הנאשם ללא יציג. מצב שכח עלול ליצור קשיים בלתי מבוטלים ואף להיות בעוכרו של הנאשם בסופו של ההליך, גם במצב שבו בית המשפט ישם חובות מוגברים וישמור על זכויות הנאשם מכל משמר. חרף זאת, הנסיבות שהנאשם יצר במודיע ובהן, הבעת אי אמון, העלה הסגנורים שמנוה לייצגו, הטחת אשמות קשות ומילימ בוטות לפנייהם, אין מאפשרות את המשך יציגו על ידי הסגנוריה הציבורית.

.**10.** בית המשפט רשאי להתר לسانגוריה הציבורית להפסיק את יציגו של הנאשם מכוח הוראת סעיף 16(ב) לחוק הסגנוריה הציבורית, תשנ"ז-1995 ורשאי שלא למונת לנאשם סגנור חלופי אם ראה שאין בכך להועיל, כאמור בסעיף 17(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982. בהקשר זה פסק בית המשפט העליון בע"פ 5889/01 **אלן נחום נ' מדינת ישראל**, בפסקה 9 (2.2.2005):

"האפשרות שניתנה לבית-המשפט לחזור מן הכלל בדבר חובות מינוי סיגור מבטאת הכרה בכך שקיימות נסיבות שבהן מינוי כזה לא יועיל, ולפיכך אין טעם להורות עליו."

.**11.** בענין צבי זר עמד בית המשפט העליון על המקרים המנוים בסעיף 8(א) לתקנות הסגנוריה הציבורית,

תשנ"ו-1996 שבו רשות הנסגוריה הציבורית לפנות לבית המשפט ולביקש רשות להפקת הייצוג ובهم כאשר: "האדם שמנוה לו סניגור מסרב לשתף פעולה עם סניגור ציבורי או כי יש בינו לבין חילוקי דעתות הפוגעים באפשרות לתת ייצוג נאות".

12. בעניין צבי זר, בית המשפט העליון דחה את ערעור הנסגוריה על החלטה שלא מאפשרת לשלחרה מייצוג. דומה שהמקרה שלפניינו חמור מעניין צבי זר. הנאשם החליף סגנורים רבים, התנהגותו הקשה כלפי הנסגורים, חלקה אף נחשף למול עינינו, האשמות שהוא הטיח כלפים והעלבונות היו דפוס התנהגות שוחרר על עצמו. אף שהעבירה המיוחסת לנאים היא מהקשות בספר החוקים, לא ניתן בנסיבות שנותרו, שכולן ביזמת הנאשם, לכפות על הנסגוריה הציבורית לייצג את הנאשם בניסיבות אלה ולא ניתן לכפות על הנאשם לקבל על עצמו את הייצוג בנגד רצונו כפי שביטה מפורשת בפנינו.

13. פעלנו ככל יכולתנו לאפשר את ייצוגו של הנאשם, לא נעתרנו בנקל לבקשת השחרורהקדמות, להוציא ישיבת ההוכחות ביום 13.6.2019 שבחלקה הנאשם יציג את עצמו, הוא יציג בכל הישיבות. זאת ועוד, להבדיל מעניין צבי זר, הנאשם אמר ביטה את רצונו שאינו מעוניין בייצוג הנסגוריה וכן התבטה נגד מקצועיותם של הנסגורים, לעומת עניין צבי זר, שם הטענה הייתה כנגד המשאים שהוקטו להגנת הנאשם. אנו ערים לכך שהנאים מדי פעם משנה את דעתו באשר לרצון הייצוג, אך התנהגותו וחוסר האמון כלפי הנסגורים חוזרת על עצמה כמו גם הרצון ליציג את עצמו והזיכרון שהוא מכיר היטב את התקין.

14. באשר לאפשרות של סגנון מלאה - אפשרות זו נבחנה בפסקה ב-ע"פ 7335/05 **הנסגוריה הציבורית, מחוז נצרת והצפון נ' מדינת ישראל** (15.9.2005), דעת הרוב דחתה רעיון זה בגין כך שהיא מעוררת קשיים שונים הן במישור החוקתי והן באופן ישומנה ואין מקום להורות על אימוץה לפני נבחנה על ידי הגורמים המוסמכים. ר' לעניין זה גם דברי כב' השופטת דפנה ברק ארץ ב-ע"פ 740/12 **מדינת ישראל נ' דוד ברסקי** (21.7.2014)

"על רקע דברים אלה, אני מוצאת לנכון להעיר כי הגם שהרעיון של מינוי עורך דין מלאה הוא מעניין, הוא מעורר שאלות לא פשוטות הנוגעות הן לאוטונומיה של הנאשם (ולגבלוות הפטרנליزم ביחס אליה) והן לפניו הדיני של ניהול המשפט (בכל הנוגע ללוחות זמינים, זכות עין במסמכים, נוכחות בדיונים ועוד)".

15. הנסגוריה מתנגדת בכל תוקף לאפשרות זו, אינה מוכנה לחת על עצמה ייצוג מוגבל שכזהולא ראיינו אפילו כי בנסיבות הללו תצמוך תועלת כלשהי מכפיות ייצוג שכזה.

16. לsicום, התרשםותנו היא כי מצב הדברים ודרגת חילוקי הדעות אינם מאפשרים לسانגוריה להעניק לנאשם יציג נאות אשר יוכל להועיל. שוכנענו כי לא יהיה גם טעם במינוי סנגור ציבורי אחר אשר יוכל להגן על הנאשם באופן מספק, בשימם לב לכך שעל הסנגורים אשר מונו לנאשם עד כה נמנתה גם הסנגורית הנוכחית אותה ביקש הנאשם והсанגוריה אפשרה אף את מיניה, אשר אף הוא לא הועיל.

17. התוצאה היא שהсанגוריה משוחררת מייצוג הנאשם. הנאשם רשאי לשכור שירות סנגור פרטי ככל שייחפש, או ליציג את עצמו.

ניתנה והודעה היום י"ח כסלו התש"פ, 16 דצמבר 2019, במעמד הנוכחים.

AIRIT KLMAN BROM,
שופטת

ZION KAFCHE, שופט

REUVEN BEN YOSEF, שופט
אב"ד